

KALKPRO /2

U ovom materijalu æemo se usresrediti na odreðene varijante voðenja proizvodnje.

Odmah moramo napomenuti da je ova evidencija vrlo æesto razliæita od sluæaja do sluæaja, zavisno od prirode proizvodnje. Meðutim, potrudili smo se da obuhvatimo najæešæe situacije, koje bi trebale omoguæiti evidenciju za veæinu preduzeæa. Sa stanovišta evidencije, korisnik mora odrediti **šta æeli voditi i koje ulazne podatke, shodno tome, moæe obezbijediti.**

Proizvodnja / 2

Ova varijanta obezbjeðuje materijalnu evidenciju magacina sirovina 2100, te magacina gotovih proizvoda 5100.

Evidenciju sirovina, s obzirom da se program "sam" brine o tome, obezbjeðujemo po metodi prosjeæene nabavne cijene.

Uzimamo proizvodnju za koje posjedujemo sljedeæe podatke:

- normative utroška sirovina za svaki proizvod
- ulazne fakture sirovina - ulaz u magacin 2100
- dokumente izvještaja o proizvedenim artiklima za protekli period - izvještaj o koliæini proizvoda proizvedenih u periodu od prošlo izvještaja (to moæe biti dnevno, sedmiæno ...)

Ovaj naèin evidencije se "oslanja" na normative proizvoda, tako što prilikom obrade dokumenta "PR" o proizvodnji za period **program utvrðuje razduæenje sirovina prema zadanim normativima.**

Takoðe, u ovoj varijanti praktiæno zanemarujemo proizvodnju u toku. To znaæi da se proces sirovina->gotov proizvod dešava odmah.

Podešenja prije knjiæenja

Šifrnar "konta-tipovi cijena" sadræi odgovarajuæe podatke koji programu "govore" o kakvoj se vrsti magacina govori. Zato je potrebno za sve magacine koje koristimo postaviti odgovarajuæe tipove. U našim donjim primjerima postavljene su sljedeæe vrijednosti:

--Lista: Konta - tipovi cijena

ID	Shema	Tip	PM
2100	P	-N1	-
5000	P	-N1	-
5100	P	-P1	-
5120	P	-M1	-

8

Shema P - kontiranje se vrši po šemama proizvodnje, N1 - magacin se vodi po nabavnim cijenama

5100 - Shema P, magacin je tipa P1 - gotovi proizvodi - vodimo po cijeni koštanja

Šifrnar sastavnice

Maska za unos jedne stavke sastavnice bi bila:

ID P01	Šifra proizvoda
Id2 M01	
koliæina	Šifra sirovine
k1	
k2	
N1	koliæina utroška sirovine po jedinici mjere proizvoda
N2	

2.50000

0.00000

0.00000

4

--Sastavnice

ID	Id2	koliæina	k1	k2	N1
P01	- M01	-	2.50000	-	0.00000
P01	- M02	-	15.00000	-	0.00000
P02	- M01	-	3.00000	-	0.00000
P02	- M03	-	4.00000	-	0.00000
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

U gornjem primjeru se vidi da je norma za P01 = 2.5 M01 + 15 M02, za P02 = 3 M01 + 4 M03.

Početna stanja

Krenimo od unosa dokumenata početnog stanja. Prvo pravimo početno stanje lagera 2100. To unosimo dokumentom tipa 16.

KALK BR: 10-16-00001 Datum: 01.01.98 Str: 1

PRIJEM U MAGACIN

KONTO zaduzuje: 2100 - SKLADIŠTE MATERIJALA
DOKUMENT Broj: pst Datum: 01.01.98

*R * ARTIKAL *BR*	* Kolicina *	* NABAV. * * CJENA *	* NV *	* *
1 BALVANI KATEGORIJA 01(M3) M01	20.000	20.000	400.00	
2 BALVANI KATEGORIJA 02(M3) M02	50.000	13.000	650.00	
3 BALVANI KATEGORIJA 03(M3) M03	100.000	10.000	1000.00	
Ukupno:			2050.00	

Sljedeće je početno stanje zaliha proizvoda. Međutim, ovdje ćemo malo zastati. Sa sirovinama je jednostavno. Njih evidentiramo po njihovim stvarnim cijenama. Sa proizvodima je stvar umnogome kompleksnija. Nemoguće je utvrditi u određenom trenutku cijenu koštanja u kojoj će biti sadržani i **materijalni i nematerijalni** troškovi. Ali, s obzirom na to da su nam materijalni troškovi poznati u modulu KALK, onda se možemo odlučiti da nam 5100 u modulu materijalno daje u **svakom trenutku** cijenu koštanja za iznos **materijalnih** troškova proizvodnje.

Po periodičnim obračunima ćemo praviti finalni obračun klase 5. Da bi uvijek imali usaglašeno stanje, predlažemo da se po obračunu u modulu FIN otvori posebna analitika u klasi 5 na koju će se teretiti nematerijalni troškovi, npr.:

50001 - proizvodnja u toku, nematerijalni troškovi

51001 -magacin gotovih proizvodi , nematerijalni troškovi

Na taj način ćemo uvijek imati usaglašeno stanje konta 5100, 5000 u FIN i KALK.

Gornja analiza je uvod u pravljenje dokumenta početnog stanja 5100. Znači, ako usvojimo da ćemo ovaj magacin voditi po cijeni koštanja, onda nam je kolona nabavne cijene praktično cijena koštanja proizvoda. S obzirom da je element sa kojim se operativno barata i tržišna prodajna cijena, nema razloga da i nju ne koristimo:

KALK BR: 10-16-00002 Datum: 01.01.98 Str: 1

PRIJEM U MAGACIN

KONTO zaduzuje: 5100 - MAGACIN GOTOVIH PROIZVODA
DOKUMENT Broj: pst Datum: 01.01.98

*R * ARTIKAL *BR*	* Kolicina *	* NABAV. * * CJENA *	* NV *	* MARZA * * % *	* MARZA * * *	* Iznos * * marze *	* Prod.C * * *	* Prod.Vr * * *
1 DASKA KATEGORIJA 1(KOM) P01	50.000	0.600	30.00	150.00%	0.90	45.00	1.500	75.00
2 DASKA KATEGORIJA 2(KOM) P02	100.000	0.800	80.00	25.00%	0.20	20.00	1.000	100.00
Ukupno:			110.00			65.00		175.00

Na gornjem dokumentu imamo vrijednost marže, koja je praktično razlika između cijene koštanja - nabavne cijene sirovina i prodajne cijene. Znači 5100 sa početnim stanjem je zaduženo sa **110 DEM**. Kolona marže je razlika između prodajne vrijednosti i nabavne vrijednosti sirovina utrošenih u proizvode.

Ulaz sirovina, kalkulacija tipa 10

Napravimo obračun nabavke sirovina:

ULAZ U MAGACIN – OD DOBAVLJACA

KALK: KALKULACIJA BR: 10-10-00001 ,Datum: 03.01.98

Str: 1

DOBAVLJAC: 1DP01 – DRVOPRERADA SARAJEVO

DOKUMENT Broj: 33

Datum: 03.01.98

MAGACINSKI KONTO zadužuje : 2100 – SKLADIŠTE MATERIJALA

*R *	ROBA	* FCJ	* KOLICINA	* RABAT	* FCJ-RAB	* TROSKOVI	* NC	* MARZA	* PPP	* VPC
BR	TARIFA	*	*	* DOBAVLJ	*	*	*	*	*	*
* *	* FV	*	*	* FV-RABAT	*	*	*	*	*	*
1	BALVANI KATEGORIJA 01 (M3)									
	MO1	22.000	10.000	0.00%	22.000	0.00%	22.000	0.00%	0.00%	22.000
	0			0.000		0.000		0.000	0.000	
		220.00		0.00	220.00	0.00	220.00	0.00	0.00	220.00
2	BALVANI KATEGORIJA 02 (M3)									
	MO2	11.000	500.000	0.00%	11.000	0.00%	11.000	0.00%	0.00%	11.000
	0			0.000		0.000		0.000	0.000	
		5500.00		0.00	5500.00	0.00	5500.00	0.00	0.00	5500.00
Ukupno:		5720.00		0.00	5720.00	0.00	5720.00	0.00	0.00	5720.00

Ako prilikom ažuriranja odaberemo formiranje FIN naloga generiše se sljedeći nalog:

FIN.P: NALOG ZA KNJIZENJE BROJ : 10 - 10 - 0001

ULAZ U MAGACIN

Str: 1

*R.	* KONTO	* PART	* NAZIV PARTNERA ILI	* D O K U M E N T	* IZNOS U KM	* IZNOS U DEM	
*	NER						
*BR *	* NAZIV KONTA	* BROJ VEZE	* DATUM	* VALUTA	* DUGUJE KM	* POTRAZUJE KM	* DUG. DEM *
POT.DEM *							
1 6000	1DP01 DRVOPRERADA SARAJEVO	33	03.01.98			5720.00	
5720.00							
2 2100	SKLADIŠTE MATERIJALA	UL.FAKT 00001	03.01.98		5720.00		5720.00
		MAGACIN					
Z B I R	N A L O G A:				5720.00	5720.00	5720.00
5720.00							

Unos dokumenta realizovanje proizvodnje - tip dokumenta PR

Uzmimo sada da je za period 01.01-07.01 dobijen izvještaj o proizvodnji. Ovaj dokument kojim æ se obezbijediti ulaz proizvoda i razduženje sirovina unosi se na sljedeći naèin:

Firma: 10 - SIGMA-COM
KALKULACIJA: Vrsta: PR PROIZVODNJA Broj: 00001 Datum: 07.01.98

Maska br 1 za unos prve stavke

Redni broj stavke: 1

Mag .got.proizvoda zaduzuje 5100
Mag. sirovina razduzuje 2100

Proizvod P01 DASKA KATEGORIJA 1 (KOM) Tarif.br 1
Kolicina 5.000
N.CJ.(DEM/JM): 219.39393938

TROSAK 1 (% ,A,U,R) % 0.00000000
R.SNAGA (% ,A,U,R) % 0.00000000
TROSK 3 (% ,A,U,R) % 0.00000000
TROSK 4 (% ,A,U,R) % 0.00000000
TROSK 5 (% ,A,U,R) % 0.00000000

Maska br 2 za unos prve stavke

CIJENA KOST. 219.39393938

Magacin. Marza : % 82.32044200

VELEPRODAJNA CJENA (VPC) : 400.00000000

Ukoliko se odlučimo da u cijenu koštanja proizvoda ne stavljamo nematerijalne troškove onda ćemo troškove na maski broj 2 ostaviti da su troškovi 0.

(Uvođenje ostalih troškova proizvodnje u obračun cijene koštanja je moguće ako se utvrde ključevi za pojedine - najbitnije nematerijalne troškove, i oni se rasporede po pojedinim artiklima. Mi ovu mogućnost nismo zanemarili, ali je većina korisnika na stanovištu da je dovoljno ukalkulisanje utroška sirovina , a da se nematerijalni troškovi obračunavaju po periodičnim obračunima)

U našem primjeru , došlo je do proizvodnje tri vrste artikala P01, P02, P03. Unos podataka se vrši kroz gornje maske za unos. Kada završimo unos podataka, tabela pripreme izgleda :

Prve tri stavke smo mi unijeli, ostale je formirao sam program - 901,902,903.

--<F5>-kartica magacin, <F6>-kartica prodavnica-----

3

F.	VD	BrDok	R.Br	Dat.	Kalk	Dat.	Fakt	K.zad.	K.razd.	IdRoba	Kolicina
10-	PR-00001	- 1	-07.01.98	-07.01.98	-5100	-2100	-P01	-	-	-	5.0
10-	PR-00001	-901	-07.01.98	-07.01.98	-5100	-2100	-M01	-	-	-	12.5
10-	PR-00001	-902	-07.01.98	-07.01.98	-5100	-2100	-M02	-	-	-	75.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

<c-N> Nove Stavke   <ENT> Ispravi stavku   <c-T> Brisi Stavku -
 <c-A> Ispravka Naloga   <c-P> Stampa Kalkulacije<a-A> Azuriranje -
 <a-K> Rekap+kontiranje   <c-F9> Brisi pripremu   <a-P> Stampa pripreme-
 <c-F8> Raspored troskova<a-F10> asistent   <F10> ostale opcije -
 L=Priprema....

Razdužene sirovina, koje je program "sam" napravio odredio je prema sastavnici proizvoda. Ukoliko je poznato da je u procesu proizvodnje došlo do različitog količinskog utroška, možemo "ručno" ispraviti stavke sirovina. Međutim, mi ćemo prihvatiti predložena razduženja.

Odštamajmo dokument:

KALK BR: 10-PR-00001   PROIZVODNJA   Datum: 07.01.98   Str: 1

*R	*Konto	* ROBA	* NCJ	* TROSAK 1	* R.SNAGA	* TROSK 3	* TROSK 4	* TROSK 5	* Cij.Kost	* Marža	* Prod.Cj
BR	* TARIFA	* KOLICINA	*	*	*	*	*	*	*	*	*
* *	* *	* *	*	*	*	*	*	*	*	*	*
1	5100	DASKA KATEGORIJA 1 (KOM)									
		P01	5.000	219.394	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	219.394	82.32%	400.000
		1			0.000	0.000	0.000	0.000	0.00	180.61	
				1096.97	0.00	0.00	0.00	0.00	1096.97	903.03	2000.00

Rekapitulacija troskova - razduzenje konta: 2100											

901		BALVANI KATEGORIJA 01 (M3)									
		M01	12.500	20.667							
											258.33
902		BALVANI KATEGORIJA 02 (M3)									
		M02	75.000	11.182							
											838.64

Ukupno:				1096.97							

Šta smo dobili? Odgovarajuće lager liste će nam dati najbolje informacije. Gornjim dokumentom došlo je do promjene stanja magacina 2100 i 5100:

KALK: LAGER LISTA ZA PERIOD . . - 31.12.99 NA DAN 10.06.98   Str: 1
 Magacin: 2100 - SKLADIŠTE MATERIJALA

R.	* Artikal	* Naziv	*jmj*	ulaz	izlaz	* STANJE	* NV.Dug.*	NV.Pot*	NV	* NC	
br.	*	*	* *	*	*	*	*	*	*	*	
*	1	2	* 3 *	4	5	* 4 - 5 *	6	* 7 *	6 - 7 *	*	
1.	M01	BALVANI KATEGORIJA M3		30.000	12.500	17.500	620.00	258.33	361.67	20.67	
		01									
2.	M02	BALVANI KATEGORIJA M3		550.000	75.000	475.000	6150.00	838.64	5311.36	11.18	
		02									
3.	M03	BALVANI KATEGORIJA M3		10.000	0.000	10.000	1000.00	0.00	1000.00	100.00	
		03									

UKUPNO:				590.000	87.500	502.500	7770.00	1096.97	6673.03		

R. br.	* Artikl *	* Naziv *	*jmj* * * *	ulaz	izlaz	* STANJE *	*Prod.vr D *	Rabat	*Prod.vr P*	Prod.vr *	Prod.Cj *
* 1 *	* 2 *	* 3 *	* 4 *	5	* 4 - 5 *	* V.Kost. D*	* 6 *	7	* V.Kost.P*	Vr.Kost. *	9
1.	P01	DASKA KATEGORIJA 1	KOM	55.000	0.000	55.000	2075.00	0.00	0.00	2075.00	37.727
						20.49	1126.97		0.00	1126.97	400.000
2.	P02	DASKA KATEGORIJA 2	KOM	100.000	0.000	100.000	100.00	0.00	0.00	100.00	1.000
						0.80	80.00		0.00	80.00	1.000
UKUPNO:				155.000	0.000	155.000	2175.00	0.00	0.00	2175.00	
							1206.97		0.00	1206.97	

Napomena:

Za svaki proizvod je potrebno napraviti poseban dokument tipa PR.

Znači, za proizvod P02, P03 itd. bi se napravio identičan dokument.

Izlaz kupcu po veleprodaji - kalkulacija tip 14

Kada smo zadužili skladište gotovih proizvoda, idemo na prodaju. Naglasimo da je, s obzirom na neophodnost hronologije obrade robno/materijalnih dokumenata (radi obračuna nabavne-cijene koštanja.

Maska za unos prve stavke bi izgledala:

Firma: 10 - SIGMA-COM

KALKULACIJA: Vrsta: 14 IZL MAGAC VP Broj: 00001 Datum: 01.02.98

Redni broj stavke: 1

KUPAC: 1TR01 TRGOSIROVINA

Faktura Broj: 00001 Datum: 10.01.98

Magacinski konto razduzuje 5100

Artikal	P01	DASKA KATEGORIJA 1 (KOM)	Tarif.br →
Kolicina	20.000	Ukupno na stanju	1
NAB.CJ	20.49035813		
VPC	400.00000000		
RABAT	0.00000000 %	VPC b.p.-RAB:	400.00000000
PPP (%)	0.00	PPP:	0.00000000
PRUC (%)	10.00	PRUC:	37.95096419
VPC + PPP			400.00000000

NC = Cijena koštanja
 VPC = prodajna cijena kupcu

IZLAZ KUPCU PO VELEPRODAJI

KALK BR: 10-14-00001 , Datum: 01.02.98

KUPAC: 1TR01 - TRGOSIROVINA

DOKUMENT Broj: 00001

Datum: 10.01.98

KONTO razduzuje: 5100 - MAGACIN GOTOVIH PROIZVODA

*R	* ROBA	* Kolicina	* C.KOST	* Marza	* Prod.Cj	* RABAT	*P.C-RABAT*	PPP	* P.C+PPP	*
BR		*	*	*	*	*	*	*	*	*
1 DASKA KATEGORIJA 1 (KOM)										
	P01	20.000	20.490	1852.14%	400.000	0.00%	400.000	0.00%	400.000	
	1 P		409.81	6831.17	8000.00	0.00	8000.00	0.00	8000.00	
Ukupno:			409.81	6831.17	8000.00	0.00	8000.00	0.00	8000.00	

Zaduženje prodavnice 11, razduženje prodavnice 42

Zaduženje, razduženje prodavnice u potpunosti je analgono odgovarajuæim robnim dokumentima.

ernad@sigma-com.net
Sigma-com software